

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA, ČOPOVA 1—DELAV-
SKA ZBORNICA — TELEFON ŠT.:
35—29 — POST. ČEK. RAČUN ŠT.
17.548 — NAROČNINA: ZA ČLANE
ZZD 2.— DIN MESEČNO — (24.—
DIN LETNO) — ZA DRUGE NA-
ROČNIKE 3.— DIN MESEČNO (36.—
DIN LETNO) — CENE OGLA-
SOM PO DOGOVORU — LIST
IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO II.

LJUBLJANA, SOBOTA, 10. DECEMBRA 1938.

Štev. 49.

NAŠ NAROD IN NAŠ VODITELJ

Mi smo delavsko glasilo, delavci so naši bralci, naš pokret izrazito delavsko stanovski. Povezani smo z njim v neločljivo skupnost, ustvarjamo v lastnih vrstah proti starim razdiraškim organizacijam novo dobo enotnega stanu. Vse vpitje in zmerjanje iz vrst teh organizacij, s katerimi se branijo pred zmago naše miselnosti, našega osvajačja, niti za trenutek ne zavre. Mi bomo zlomili gnilo silo razkrajanja, strli skupnost tujega duha in postali v njem po svojih zdravih osnovah in programu edina odločilna in odločujoča sila.

Mi trdno verujemo, da je v nasprotnih vrstah ni sile, ki bi našo končno zmago preprečiti mogla. Naša samozavest pa je tudi upravičeno tako močna. Drugi so namreč zavrgli ogelni kamen, na katerega naj bi se opiral delavski stan, oni so rekli — razred, mi pa smo ga pobrali iz zavrženosti in mu vrnili njegovo temeljno vlogo. Ta ogelni kamen je sloga, je edinstvo, je brezpogojna skupnost. Na njej sloni naša udarna sila, brez nje zija vedno večje razpoke v vrstah nasprotnih stremljenj.

Tudi nasprotniki so kričali o neki delavski skupnosti. Saj so v svet vrgli krilatico: »Proletarci vseh dežel združite se!« Toda ta skupnost je bila razredna, eno plast narodov od njihovega skupnega sožitja odvajajoča. Rušila je zato duhovno skupnost in uvajala neke brezduhovne mase, ki se brez vzorov kakor zverine pehajo samo za največjim kosom mesa. Nasprotniki bi ustvarili s svojim naukom samo črede volkov, ki se končno medsebojno požro. Delno se jim je to tudi posrečilo. Več kot dovolj imamo za to izpričevanj, kako so v imenu gori zlagane proletarske razredne skupnosti v stotisočih in milijonih umirali ljudje iz njene srede zato, da so drugi ohranili zase največji kos.

Tudi naš narod je imel v svoji sredi nekaj takih glasnikov, ki so nas hoteli razkosati na razrede, razdeliti na stranke, razkropiti v vse mogoče pokrete in struje. V njih samih je že zdavnaj umrla prava narodova duša, ki na zdravih нравnih temeljih in nadnaravnega krščanstva živi svoje občestveno življenje. V njih je zato zginit vsak čut za skupnost, zavest dolžnosti do celote in volja do samo odpovedi. Kakor pijavke so se zato zajedli v zdravo narodovo telo in začeli zastrupljati njegove stanove: eni delavce, drugi kmete, tretji ostalo tretjino našega malega naroda. Zdelo se je, da bo toliko strupene golazni uničilo njegovo odpornost. Marksizem, socializem, komunizem, našminkani nacionalisti, našemljeni kmetijci in končno še krščanski socialisti v družbi s protinarodnimi kapitalisti, vsi so bili na delu, da v zdravo narodovo življenje unesejo tujega mrtvega protinarodnega duha. Šlo se je končno za to, da zmaga ali narod ali pa ta pisana družba njegovih zastrupljevalk.

Narod se je zavedel prekmalu za to gnilo družbo. V množicah je iznenada vstal proti njej kakor orkan močen odpor. Narod je spregledal spletke, razbral je pleve od žita in pleve zavrzel. V svoji zdravi celoti se je sklenil s svojo narodno tradicijo, ki je slovenska in katoliška, in z njenimi vodilnimi

glasniki. Sit laži in prevar, gre za njim, ki je z narodom trpel.

Ljudske množice so se zato v znamenju druženja narodno katoliških sil in moči strnile okrog imena dr. Korošca in ga prav v teh dneh nedvomno proklamirale za svojega edinega voditelja, da dajo duška svojemu nepremakljivemu hotenju, skupno z našimi graditi novo družbo na zavrženem ogelnem kamnu edinstvi in sloge. Tu ne gre več za politiko, tu ne gre za poslanske mandate, ne gre za to ali ono teorijo. Tu hoče narod zastupljavcem le eno reči, da hoče biti enoten in ne bo več trpel, da bi še kdo njegovo voljo nekaznjen gazil. Ne rabi več »voditeljev«, ampak hoče v zvestobi, ljubezni in trpljenju preizkušnega voditelja

DR. ANTONA KOROŠCA,

ki mu mnogi že danes pravimo: očka!

To, kar se danes godi v Sloveniji, v resnici niso nobeni volilni shodi. To je manifestiranje javnega hotenja in srčnega čustvovanja, to je krik narodove duše po soncu in po razmahu, to je vrisk množic, ko gredo veliki zmagi nasproti.

Našim brhkim poštenim dekletom, našim zvestim ženam, naši mladini, ki se vsa zgrinja okrog enega imena in okrog enega moža, prav gotovo ob teh burnih manifestacijah ni za stranke in za strankarstvo. Za enoten in nedeljen močan narod jim je. Narodne noše in cvetje, godba in petje, zvonjenje zvonov in množica vseh stanov in vsake starosti moškega in ženskega sveta samo s povdankom razlaga poslednjim dvomljivcem: za nas vse gre, za narod gre, ne za trenutno politiko kakih koristolcev. Temeljni kamen edinstvi in sloge hočemo znova postaviti za osnovo našega javnega življenja. Obračamo hrbet parasitom — zajedalcem. Prisegamo zvesti zvestemu zvestobo.

Mi smo delavsko gibanje. Kakor žene in dekleta in zvonovi in petje ne spadajo v politične razprtije, tako tudi mi s svojim gibanjem ne. Toda tudi mi z njimi smo del naroda in smo v naro-

dovo borbo z vsemi otroci in ženami vred nujno strnjeni. V njeni celoti je obsežen naš stanovski program. K borbi za slogo in edinstvo, v nedeljivo enotnost smo pa poklicani še prav posebno. Prve so med Slovenci razdvajale delavske vrste. Mi pa smo bili z našo ZZD prvi, ki smo v okrilju delavstva pričeli nedvoumno borbo za povratek k skupnosti, k narodni slovenski in katoliški celoti. Bili smo v svoji borbi za pretekla kratka leta, lahko rečemo — predrzno jasni o svojih smereh in v svoji taktiki. Nam se je zdelo, da je laži toliko, da jo moremo pregnati samo z brezobzirno odkritosrčnostjo. Tako smo tudi delali in v narodu prvenstveno soustvarjali tisto edinstveno razpoloženje in smisel za skupnost, ki danes praznuje zmago v tolikerih manifestacijah za slogo in za skupnega voditelja.

Za skupnega voditelja!? Da! Kakor ne bomo pustili razbijati stanu, tako ne smemo pustiti razbijati naroda, čigar sestavni člen smo! Kakor naš pokret sam zase v okrilju ZZD predstavlja njen predsednik, tako nas v narodu predstavlja njegov vodja dr. Korošec. Če je delavstvo kot stan bistven sestavni člen nedeljivega naroda, je končno narodni vrhovni vodja tudi vrhovni vodja delavstva. Nas tu ni strah pred onimi, ki večno vpijejo o neki nemogoči delavski nezavisnosti. Mi nasprotno po programu moramo in hočemo biti zavisni od narodne celote in od njenega vrhovnega voditelja. Mi sicer nismo politiki. Naše gibanje je izključno stanovsko. Toda tudi žene in dekleta in otroci niso politiki, pa vseeno manifestirajo, ker čutijo v svojih srcih, da je tako prav, za svojega voditelja dr. Korošca. Tako manifestiramo zanj tudi mi, ker čutimo v svojih srcih, da je tako prav. Manifestiramo pa zanj tudi zato, ker vemo, da je to dobro za narod in za naš delavski stan. Ko manifestiramo za njega, manifestiramo za stan in narod.

Sramota je zato in zavednega slovenskega delavca nevredno, če se odloči pri kakršnikoli izbiri za moža proti volji našega nespornega narodnega vodje. Izdajstvo je nad narodom, hodi z njegovimi nekdajnimi zatiralci ter ubijalci delavstva in s tistimi, ki radi osebnih koristi slabe naš naroden odpor. Ime Maček, Ljotić, Kramer ali Stanovnik tu ne pomenijo nič. Vse pa pomeni glas, ki ga daš proti celemu katoliškemu narodu, da ga usužniš imenom brez vrednosti.

Zato gre delavstvo naše smeri kot stan z narodom, kot del narodne celote z njegovim edinim pravim voditeljem očetom naroda dr. Korošcem.

On je naš in mi smo njegovi!

Za stanovsko strokovno izobrazbo

DOSEDANJA TAKTIKA SUFLERSTVA

Strokovni pokreti v Sloveniji so se delavsko gibanje samo igrali. Opazovalec od zunaj je moral imeti vtis, da stoji pred naraščajočo množico delavstva, kjer nekaj »delavskih voditeljev«, maskiranih igralcev slabo igra vodilno vlogo.

Slab igralec pokazi tudi najlepšo vlogo, posebno še, če je niti ne zna. Nikoli ne ve, kaj naj reče, kam naj se dene, kako naj se vede. Njegovo edino zatočišče je šepetalec — sufler. Tako so igrali naši strokovničarji; za kulisami so imeli vedno suflerje. Te so poslušali, ti so tudi govorili preko ust delavskih voditeljev. Ali je bil ta sufler Kramer ali Stanovnik je postranska stvar.

Ta delavska gibanja so zato močno poudarjala neodvisnost od zdravih, skupnih narodnih temeljev, ostala pa

so tembolj odvisna od suflerjev. Plitva so bila zato in medla, brezprogramska in neudarna. Iz naroda iztrgani jerobi so narodnemu delavstvu sproti strigili dlako, da ni prišlo v razmah, da ni moglo v povezanosti z narodno celoto k zdravi rasti in svobodi.

POKRETI BREZ ZNANJA.

Strokovna misel je bila tako šibka, s celoto premalo strnjena, ali celo v njeno razbitje obrnjena. Strokovna gibanja so bila v narodu brez osnov, v pokretnih brez znanja, v pokretaških neverjetno nesamostojna. Prav ta občutek nesamostojnosti, se zdi, je polnil predale njihovih listov z vpitjem o neki vsestranski nezavisnosti. Bili so kakor strahopetec, ki ponoči sam kje na vasi vpije na korajžo iz strahu, da drugi ne bi vedeli, kolik bojazljivec je.

Suflerji so se v takih vodah počutili kakor ščuka v ribniku, ko druge ribe

žre. Ščuke v delavskih pokretnih niso skrbele za prožnost, za jasno razsodnost, za resno poučenje delavstva, ker bi bilo sicer sufliranja konec.

DILETANTSKA GIBANJA.

Težki nalogi stanovskega organiziranja delavstva se je zato godilo tako, Nadaljevanje na 2. strani.

KAJ JE DALA VLADA Dr. STOJADINOVIČA IN Dr. KOROŠCA DELAVSTVU?

Uredbo o minimalnih plačah, kolektivnih pogodbah, poravnavanju in razsodništvu, starostno zavarovanje in preskrbovanje brezposelnih delavcev.

Delavske plače so se zvišale za 2 in pol milijarde dinarjev.

Delavcev je 200.000 več zaposlenih kakor l. 1935.

Nadaljevanje s 1. strani.
kakor če se kak začetniški podeželski oder spravi na »Hamleta«. Vse je samo nekaka groba preizkušnja, nekaj zunanjega videza, nekaj varljivih kostumov, duha pa v igri ni. Skratka, naši strokovni pokreti so bili prava diletantska gibanja. Niso imela ne trdnih osnov, ne jasnih programov, ne ljudi, ki bi jih hoteli dati in razumeti.

V desetletjih se niso naučili, da je treba prijeti za knjigo in študirati. Niso vedeli, da je za soliden študij knjige potrebna jasna razvidnost modrega vodstva, da je treba skladnosti med smerjo in temelji. Niso razumeli, da je za borbo potrebna izvežbana armada. Niso znali ustvariti iz zadostnih sredstev uradnih delavskih prispevkov, šole za pionirje svojih gibanj.

ZD GRADI NA ZNANJU IN ZMOŽNOSTI.

ZD zapušča to plitvost, to neresnost v delavskem gibanju. Samostojnost, nezavisnost našega pokreta na osnovah katoliške narodne skupnosti hočemo graditi na znanju in zmožnosti našega članstva. Ustvariti hočemo svoji družbeni zamisli armado sodelavcev, ki bodo vedeli, kaj hočejo in znali hoteno doseči.

Za tak cilj pa nikakor ni zadosti nekaj dobre volje in nekoliko površnega zanimanja. Ta zavaža v svoji nevednosti le v ohromitev in v prazno besedičenje. Za tak cilj, za dograditev dobre stanovske in strokovne organizacije je treba mnogo resnega prizadevanja in poleg splošne izobrazbe še najbolj temeljitega znanja vseh poklicnih vprašanj. Stanovska organizacija zato ne more drugače, kakor da z vsemi silami stremi, da zruši v strokovnih gibanjih dosedanji diletantizem in ga postavi na nove trdne temelje, kjer ne boste več odločevali zagriženost in nevednost, ampak znanje in razsodnost.

Za dosego tega moramo poiskati sredstev iz lastnih moči. Časopisje, knjige, predavanja, sestanki, tečaji, zbori, vse mora služiti temu namenu.

Z PODORO NARODNE CELOTE.

V celoto strnjani pa zahtevamo tudi od celote, da nas z vsemi silami podpre, da bomo nad uradnimi finančnimi prispevki delavstva dobili odločujočo, da, odločilno moč, da se ta denar ne bo razsipal za razne polboljševiške namene in se brezvestno zapravljaj. Hočemo, da ta denar služi edinemu namenu, za katerega je zbran: delavskemu stanu, zlasti pa njegovi resnični izobrazbi.

Hočemo zato tudi, da delavske ustanove prenehajo biti oslon nekaterikov in vzor brezčutnega birokratizma. Zahtevamo, da se v pravem pomenu besede vrnejo njegovemu stanu in po njem narodu. Z njihovo pomočjo je treba financirati naše strokovno organizacijsko-stanovsko šolstvo.

Mislamo, da imamo končno pravico zahtevati tudi od javnih oblasti, da nas kot del celote, katere bremena nosimo, upošteva in iz javnih sredstev da na razpolago, kar za izobrazbo stanu zlasti pa njegovih organizacijskih delavcev, potrebujemo. Uverjeni smo, da bomo od oblasti, ki narod ljubi in ga ne tepe z biči, to tudi dosegli.

Od naših pravih narodnih predstavnikov in voditeljev, o katerih vemo, da so delavstvu izredno naklonjeni, to z vso gotovostjo pričakujemo.

STROKOVNO SOCIALNO ŠOLO.

Mi hočemo strokovno in organizacijsko šolano delavstvo, mi si bomo priborili zanj in mu ustvarili strokovno socialno-organizacijsko šolo. Mi vemo, da je najdražja stvar na svetu neumnost in nevednost, v raznih važnih vprašanjih površnost in brezbriznost diletantizma. Naše geslo v stanovskem pokretu je zato: Doli diletantizem, žive socialno-organizacijska šola!

KNJIGA, KATERO NAJ PREBERE SLEHERNI SLOVENSKI DELAVEC.

V plamenih rdečega pekla

Knjigo je spisal kot spomine iz svojega jetniškega življenja bivši komunist Albin Breznik, ki je bil zaradi propagande komunizma obsojen na šest let robije.

ZAKAJ RDEČI PEKEL?

O tem pravi pisec sledeče: »...sebičnost in stremuštvost sta pod raznimi nesebičnimi krinkami napravila kaznjencem življenje tako, da tisti, ki so te ljudi obsodili na zaporno kazen, gotovo niso mislili, da si bodo borci za rdeči raj sami pretvorili kaznilnico iz rdeče opeke v rdeči pekel...«

KOMUNIZEM IN VERA.

Na strani 115 beremo: »Edini madež, ki se je še držal zmagovalne rdeče zastave, je bil Tomaž Kranjc s svojim somišljenikom. Ta dva sta kot komunistična obsojenca še obiskovala cerkev, a bila tudi še v sobi komunistov. Ta madež je bilo treba očistiti, in sicer ne kemično, ampak z rdečo kislino leninizma...«

HAJDUK MILENKO.

V knjigi je imenovan med komunističnimi obsojenci v Sremski Mitrovici nekdanji hajduk kot brezbožniški agitator, po katerem je imenovana artillerijska sekcija balkanske komunistične brigade v Španiji, za katero nas hočejo naši liberalci prepričevati, da tam vlada verska svoboda. Početje hajduka v ječi je v popolnem skladu z grozodejstvi in nasilnim zatiranjem vere v rdeči Španiji.

ZAGONETEN UMOR POD ROŽNIKOM.

Na strani 15 se nahaja tudi pojasnilo za umor komunističnega kurirja spomladi l. 1930 v Ljubljani pod Rož-

nikom, ki je povzročil takrat veliko senzacijo.

KAKŠNI SO BORCI ZA RDEČI RAJ?

Značilen opis o njih daje pisec na strani 24...jih 95% ne ve, zakaj so prišli na robijo. Vedo le to, da so na primer obsojeni zaradi komunizma, toda o njem so poučeni le toliko, da je treba buržuje postreliti in njihovo bogastvo zapleniti — zase. Kar je komunističnih obsojencev iz nižjih družabnih plasti, so se bavili s politiko zato, ker so pričakovali gmočnih koristi, drugi pa zato, ker zaradi svoje nespособnosti in mržnje do dela niso nič mogli doseči v življenju, torej iz teženj po karieri. V tem se strinjajo tudi najbolj zavedni razredni borci, kar dokazuje, da ima v boljševiškem gibanju glavno vlogo demagogija plačanih voditeljev, ki lovijo na limanice neizkušene ljudi s frazami, in če to ne zadoštuje — z ameriškimi dolarji. Druga skupina, ki daje vso smer boljševiški politiki, karieri, se množi v velikanski večini iz naplavin moralno propadajočega meščanstva.

OGLEDALO NAŠE ZDRUŽENE OPOZICIJE.

Taki so ljudje, ki kandidirajo na listi združene opozicije (Čanžek itd.), kot zavezniki Kramerja, Stanovnika, Živkovića, Koresa in Mačka; od njih ima naš narod za pričakovati le neznošen rdeči pekel.

Da je res tako, se lahko vsak prepriča s čitanjem knjige. Broširana stanje za ude Mohorjeve družbe din 9.—, za neude din 12.—, vezana pa za ude din 15.—, za neude din 20.—. Naroči se jo v knjigarni Mohorjeve družbe v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19.

Peter Rozman je naš

Peter Rozman je naš. Že dolgo je bil po duhu, pravzaprav zmerom. Ostal pa je v vrstah JSZ, ker je še vedno upal, kakor smo dolgo upali tudi mi in še danes zastoj upajo mnogi, da bo JSZ vendar zavrgla protinarodno marksistično razredno stališče in osvojila katoliška socialna načela v besedi in dejanju. Motil se je, zastoj je upal. Dočakal ni, kar je tako želel. JSZ je šla in gre vedno usodepolneje v naročje marksizma, v boj proti narodni celoti. Borec za zmago krščanskih socialnih načel je končno z boleštvom v srcu zapustil zavoženo barko, kjer je delal in garal dolgih petnajst let, ko je končno uvidel, da je vse njegovo pošteno prizadevanje in prigovarjanje brezuspešno, brezkoristno. Ni mogel več, da bi svoje ime in svoje moči dajal zato, da se delavstvo vara in je prešel z vsem svojim zdravim hotenjem in čistim teženjem v vrste ZD. Peter Rozman, organizator naših najbolj zapuščenih delavcev, duša našega viničarskega gibanja v zeleni Štajerski ni več član JSZ, ampak je postal naš član in naš sodelavec v borbi za zmago naših delavsko-socialnih in slovensko katoliško narodnih načel s sledečo

IZJAVA:

Prijatelji in tovariši, zlasti iz vrst delavcev, me od vseh strani sprašujejo, kaj je bilo vzrok, da sem odpovedal Jugoslovanski strokovni zvezi nadaljne sodelovanje, kjer sem mnoga leta deloval in bil njen strokovni tajnik pri ekspozituri v Mariboru.

Vsem, ki od mene pričakujejo tozadnevno odgovora, podajam to izjavo, v kateri hočem navesti le najpoglavnejše in načelne razloge, ki so me priveli do tega koraka, glede na moje gledanje na razvoj naših slovenskih delavskih sindikatov.

Po izkušnjah v delavski organizaciji smelo trdim, da je vsakršno sklicevanje na strogo »nepolitičnost« delavske strokovne organizacije le zgolj taktika prikrivanja pripadnosti h gotovi politični struji. S tem je žal taka taktika nelep varanje delavcev ter ostale javnosti. Smatram, da se mora vsaka prava delavska strokovna organizacija nujno in nehoti za dosego svojih ciljev, v borbi in v prizadevanju za zboljšanje

delovnih pogojev delavstva, posluževati vseh razpoložljivih sredstev in pripomočkov. Preko suhih paragrafskih števil obstoječe delavske zakonodaje in avtoritete socialno pravno zaščitene delavskih ustanov se mora organizacija še naslanjati na vodeče politične faktorje, ki predstavljajo oblast v državi. Pred vsem velja to za naše dandanašnje socialno politične razmere. Vidimo, da vlada postavlja in izdaja koristne zakone in uredbe za delavstvo, in ne delavske strokovne organizacije. Preča delavska vprašanja rešuje državna oblast. Zato mora strokovna organizacija in vse delavstvo radi vstvarjanja svojega lastnega blagostanja obvezno sodelovati in pomagati odločujočim narodnim in državnim činiteljem.

Naš delavski stan je enakovreden člen slovenskega naroda in njegove skupnosti. Delavstvo se ne sme pustiti izrabljati od raznih opozicij, ki jih skuša kdo slučajno ustvariti. Čas je že, da zlasti slovensko delavstvo spregleda in pride do spoznanja, da je njegovo mesto vedno le tam, kjer je večina zdravega slovenskega naroda, zlasti kmečkega, iz katerega izhaja. Neuspehi stalne opozicije vsa desetletja sem morajo vendar že izmorditi vse tiste, ki si jih je delavstvo postavilo — ali, ki so se največkrat vsilili delavstvu na vodstvo strokovnih gibanj. Vendar so vodilni ljudje iz pokreta JSZ tudi za sedanje državnozbornske volitve 11. decembra šli hote in zavestno v nesmiselno opozicijo in se združili tam z vsemi sovražniki našega naroda, rajši kakor da bi šli z narodom, katerega nesporni voditelj je g. minister dr. Anton Korošec.

Iz teh razlogov je postal moj položaj pri JSZ nemogoč in zaradi tega ne morem v tem pokretu več sodelovati. Kakor jaz, tako stoji tudi večina delavstva iz vrst JSZ tukaj na Štajrskem na tem stališču in z menoj soglašajo. To potrjujejo dopisi, ki jih sprejemam od vseh strani.

Nikoli nisem odobral razdvojenosti našega katoliškega delavstva v dve organizaciji. Največjo odgovornost za to pa nosijo oni, ki radi svoje osebne trme ne morejo razumeti niti pravil-

nega naslova resnično krščanskega delavskega gibanja. Vsakemu navadnemu delavcu je jasno, da je krščanski evangelij toliko popoln, da pri urejevanju družabnih odnosov ni potrebno, da bi si hodili izposojevati recepte še drugim.

Izraz »krščanski socializem«, ki je izzval toliko utemeljene kritike, bi bil kot pogrešen lahko že davno opuščen, ko bi ga nekateri ljudje iz JSZ ne bili namenoma rabili, da bi z njim slepili slovensko katoliško javnost, delavstvo pa zavajali v razdvojenost in napačno pot. Če so nekateri voditelji JSZ že prišli do spoznanja, da v organizaciji krščanskih socializmov ni vse v redu, je vendar zdaj prepozno, da bi mogli velike napake, ki so v gotovo škodo vsakega slovenskega delavca, popraviti. Sedaj moramo priznati pravilnost stališča samo onim, ki so se prvi odločno postavili na načelno jasnost in temu primerno tudi imensko jasnost krščanskega strokovnega gibanja.

Ne morem več sodelovati v taki družbi in organizaciji, kjer je pri teh ljudeh vsaka pametna beseda zastoj, ker dobro mišljeni nasveti naletijo na gluha ušesa, ker vsak, ki jim prav svetuje, dobi označbo »nezanesljiv« človek, to radi tega, ker pač ne soglašajo z nekrščanskimi ljudsko - frontaškimi stremiljenji voditeljev JSZ.

Dragi tovariši! — Sledite svojemu krščanskemu in slovenskemu prepričanju in izstopite iz organizacije, ki vas trga iz naročja našega slovenskega naroda!

Rozman Peter s. r. strok. tajnik, Slivnica pri Mariboru.

Tudi papirničarji v Vevčah obračajo hrbet JSZ

Delavstvo v vevški papirnici je po veliki večini usmerjeno katoliško in obenem slovensko narodno. Strokovno je sicer od nekdanj organizirano v Jugoslovanski strokovni zvezi, ker je to organizacijo vedno smatralo za res krščansko in so mu to voditelji tudi vedno zatrievali.

Kakor strela iz vedrega neba je zato te delavce zadela vest, da kandidirajo njeni voditelji na eni kandidadni listi skupaj z izrazitimi fašisti - orjunci, socialističnimi birokrati in agenti kominterne; krščanski delavci v Vevčah pa nikakor ne marajo oddati svojih glasov za take ljudi, ker smatrajo g. ministra dr. Korošca za svojega narodnega voditelja.

Zaradi tega je zavladalo med papirničarji veliko ogorčenje nad izdajalskim postopkom voditeljev JSZ. Dno pa je izbila sode vest, da kandidira na Mačkovi ljudskofrontaški listi celo predsednik krajevne organizacije JSZ A. Pangeršič, ki je s tem svojim dejanjem povzročil popoln razkol in je večji del delavstva, ki stoji za svojim narodnim voditeljem dr. Korošcem prišel do spoznanja, da zaščito svojih stanovskih interesov ne more več zapuati škodljivcem slovenskega naroda. Vevški papirničarji so sklenili, da JSZ obrnejo hrbet in pristopijo k Zvezi združenih delavcev, ki tvori pri svoji dosledni borbi za zboljšanje položaja delavstva čvrst člen v slovenski narodni skupnosti.

Z organično stanovsko družbo je vsaka diktatura nezdržljiva.

Sestanki in zborovanja.
V PONEDELJEK, 12. DECEMBRA: GROBLJE-DOMŽALE: sestanek delavstva ob 5. uri popoldne v Društvenem domu v Domžalah.

Za človeško dostojanstvo, delo in kruh» — pod tem geslom prirejajo socialisti volivne sestanke, na katerih govori njihov glavni kandidat dr. Kramer. Če so socialistični voditelji pozabili, da je Orjuna leta 1924 streljala delavce po Trbovljah, umorila talca Fakina, mučila delavca Juvana, niso tega pozabili slovenski delavci. Ti bodo 11. decembra dali socialističnim generalom in njihovemu najvišjemu pokrovitelju dr. Kramerju — brco.

V JSZ poka in se krha ...

Voditelji JSZ so od same ljudsko-frontaške godbe že čisto gluhi postali; zato ne morejo in tudi nečejo slišati, kako pri njih poka. Tudi v Stokovni Zvezi viničarjev, ki je včlanjena v JSZ vlada ogorčenje nad demagogijo belih generalov, kar dokazuje letak, ki smo ga dobili iz Štajerske; letak se glasi:

VINIČARJEM V POJASNILO IN PREMISLEK!

Na Mačkovi listi se poleg JNS-arjev, marksistov in komunistov blestijo nekatera imena strokovničarjev — ljudi, ki so vedno poudarjali, da se strokovne organizacije v politiko ne smejo mešati. Čim pa se je ponudila prva prilika, so prav ti ljudje ta svoja načela zatajili in se udinjali Mačku ter tako strokovne organizacije potegnili v politično borbo.

V našem kraju kandidira na Mačkovi listi g. Kores, predsednik skupine JSZ v Mariboru, namestnik pa mu je g. Mir Andrej, predsednik Stokovne zveze viničarjev.

Miru je sicer že žal, da je pristal na kandidaturu. Pravi, da je sodelovanje g. Koresu odpovedal in, da se volilnega boja ne bo udeleževal. Tudi vsi ostali člani odbora SZV so proti kandidaturi Koresa in Mira, ker meče to čudno luč na JSZ in SZV. To kandidaturu obsoja tudi ustanovitelj SZV in pobornik za pravice viničarjev g. Rozman Peter, ki je celo zaradi tega odstopil kot strokovni tajnik.

Toda Kores se na to ne ozira, ampak s svojim postopkom seje razdor in neslogo med viničarji in delavci ter škoduje njihovim strokovnim organizacijam in interesom.

Viničarji! Vprašamo vas, kdaj je Maček storil kaj za slovenske viničarje, kdaj so kaj storili zanje JNS-arji, komunisti in marksisti, s katerimi skupaj danes Kores kandidira?

Dr. Korošec in njegovi ljudje so imeli za viničarje vedno odprte roke! Pomagali so s prispevki za podporni sklad viničarjev, pomagali pri zidavi viničarskega združenja doma. Pod vlado dr. Korošca, s pomočjo bivše SLS smo leta 1928 dobili nov viničarski zakon. Če hočemo viničarji priti do svojih pravic, bomo prišli le s pomočjo stranke, ki jo vodi dr. Korošec! Sedanjí režim je dal delavstvu minimalne mezde in starostno zavarovanje in le od njega lahko viničarji pričakujejo pomoči.

Če oddamo glasove za Koresa, bomo s tem le pomagali Mačku in našim JNS-arjem, našim zatiralcem, škodovali pa sebi in skupni naši slovenski stvari.

Zmagala bo lista dr. Stojadinovića in dr. Korošca — zmagal bo

NAŠ OKRAJNI KANDIDAT G. SNOJ FRANC

— le od teh mož lahko pričakujemo pomoči, zato bomo viničarji njim oddali svoje glasove!

VINIČARJI.

Za zaščito delavstva pred tujci

Misljinje, 5. dec. 1938.

V soboto 3. t. m. se je vršila na okrajnem načelnstvu v Slovenjgradcu poravnalna razprava radi spora med podjetjem tovarne lepenke in lesne industrije, katere lastnik je Nemec dr. Artur Perger in pri njemu zaposleni delavci, ki so 100% organizirani v ZZZ.

Razpravo je vodil g. politični pravni pristav Stadler Janko, podjetje so zastopali gg. dr. Perger, Vestenik Hugo in Jaš Alojz, za delavstvo pa se je razprave udeležil kot zastopnik centrale ZZZ, strok. tajnik tov. Luzar, predsednik podružnice ZZZ v Misljinah Križevnik Peter in vseh 6 obratnih zaupnikov.

Zastopniki delavstva, ki so prvotno zahtevali 20% zvišanje plač, so na razpravi s svojimi zahtevami popustili in zahtevali samo 25 para na uro več, torej komaj 10%.

Podjetje na upravičene zahteve delavstva ni pristalo, ampak si je pridržalo 14 dnevni rok za premislek, na kar naj bi delavci zvedeli, če je podjetje pripravljeno zvišati plače, ali ne.

Ker se pa delavstvo nahaja že od 18. oktobra t. l. v tarifnem gibanju in ker je podjetje tudi pri razpravi dne 17. novembra zahtevalo 14 dnevni rok za premislek so zastopniki delavstva na oblastveni razpravi zahtevali, da se zadeva ne zavlači.

Prekmursko delavstvo v ZZZ

V zadnjem času se je pri nas začelo splošno mezdno gibanje. Ne samo pri naših tekstilnih delavkah, kjer je ZZZ dosegla lepe uspehe za naše delavke, ampak tudi pri stavbinskih, opekarških, ključavničarskih delavcih je mezdno gibanje zavzelo takšen obseg, da vsi delavci, zaposleni širom naše Slovenske krajine, kar oblegajo pisarno ZZZ in prosijo pomoči od svoje organizacije. Mi se temu ne čudimo, ker so bili naši delavci do zadnjega najslabše plačani v celi državi. Ne mali vzrok temu, so tudi naši Judje, kateri so se začeli zadnje čase krstiti.

Vidni uspehi, katere je dosegla ZZZ pri podjetju Šiftar, so tako navdušili naše delavce, da skoraj ni več nobenega delavca pri nas, kateri bi ne bil organiziran pri ZZZ. Značilno je pa vendar, da pri vsem tem gibanju delavke v tovarni Cvetič, še danes stojijo ob strani in oklevajo, ali bi pristopile, ali ne? Čudno se nam zdi samo to, da je g. Cvetič zmeraj zatrjeval, da bi bil vesel, če bi vse delavke bile organizirane v ZZZ, na drugi strani pa pošlje svoje nameščenke, gospo Špur med delavke v tovarno, katera jim govori takole: »Drage sestre, mi moramo biti hvaležne našemu gospodu, da on ni tak, kakor so drugi «publikanusi», ker nam je on povišal plačo sam, svojevoljno in vsled tega nam ni potrebno, da bi se nam kaka organizacija vmešavala v naše delo.«

Te besede so blažilno vplivale na delavke in so imele ta uspeh, da so se delavke iz tovarne Cvetič po tem znamenitem govoru začele v večjem številu pripravljati v našo organizacijo, čeprav je padla drobčina iz bogatinove mize za naše delavke v povišku 2.— dinarja dnevno.

Vse to se je godilo v času, ko se je v tovarni Šiftar podpisovala kolektivna pogodba.

Sedaj upamo, da je tudi v tovarni Cvetič led prebit, ker so delavke same uvidele, da je vse to samo prevara delavcev, da se ne bi združile v skupnost organizacije in si tako zajamčile pravice, da jim ne bi podjetnik vsak čas lahko znižal plačo na minimum, jih kaznoval, pretepal in odpušal po mili volji.

Lepo sožitje, ki vlada sedaj po podpisu kolektivne pogodbe v podjetju Šiftar, je na dokaz, da se le potom organizacije ZZZ lahko dosežejo uspehi, ki so tako za podjetnika, kakor za delavce koristni. Delavke v tovarni Šiftar pa prosimo, da se sedaj še bolj oklenejo svoje organizacije in redno spolnjujejo svoje obveznosti napram organizaciji, ker bo organizacija močna le takrat, če bodo vsi njeni člani vselej in povsod zavedni in dajo organizaciji to, kar ji gre.

»Naše lastovke se vračajo«. Pod tem naslovom smo v zadnji številki »Slovenskega delavca« priobčili članek, kjer se je

Iz centrale

KOLENDARČKI: Vse krajevne edinice, ki še niso naročile koledarčkov za l. 1939, pozivamo, da jih naroče čimprej. Koledarček bo po vsebini zelo bogat in ne sme biti med nami nikogar, ki bi ga ne imel.

TEČAJ ZZZ: Radi načelne in strokovne izobrazbe prirejamo v dneh 16. in 17. decembra tečaj, na katerem bomo našim obratnim zaupnikom in odbornikom krajevnih organizacij dali najvažnejše načelne in strokovne smernice.

PLENARNA SEJA: Po strokovnem tečaju se bo vršila v nedeljo, dne 18. decembra ob pol 10 dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani plenarna seja ZZZ. Na plenarno sejo naj krajevne edinice in okrožja pošljejo po dva zastopnika. Sporočite nam pravočasno imena delegatov!

Polzela

Moramo javiti javnosti našo prireditev, katera je uspela in pokazala odličan uspeh naših zavednih delavcev. Naših iger, katere smo priredili dne 27. novembra so se udeležili iz raznih krajev delavci in tudi kmetje, za kar se jim zahvaljujemo iz tega mesta. Posebno pa se je odlikovalo naše okrožje iz Celja, iz katerega se je udeležilo 35 članov, med katerimi je bil tudi prečastiti gospod Josip Gregor iz Celja, kateri je razvedril naše gledalce s kratkim jedrnatim govorom. Dejal je, da se vidno razvija naša mlada, a močna ZZZ, v kateri je krščanska podlaga glavni temelj našega dela, po vseh pravičnih poteh; poudarjal je, da je v skupnosti moč; čim več nas bo, tem več lepega in koristnega dela bo. Zato tovariši, s korajžo v naše vrste in z nami na delo in v boj za našo zmago!

NAŠI NAMEŠČENCI

NOV PRAVILNIK ZA DNEVNIČARJE OUZD.

Tik ob zaključku lista smo prejeli poročilo, da je naša (zelena) nameščenka organizacija na O. U. Z. D. dosegla pomemben in nadvse razveseljav uspeh, ki bo vsakega prijatelja razveselil.

Na OUZD je bilo končno vendar enkrat po zaslugi sedanjega odbora, ki mu stoji na čelu naš predsednik tov. Preželj France, rešeno pogodbeno dnevničarsko vprašanje, ki je tako težko prizadelo nad tri četrtine članov nameščenke organizacije. Predsedstvo OUZD je namreč sprejelo na svoji seji dne 28. novembra t. l. nov pravilnik pogodbenih dnevničarskih plač in napredovanj z veljavnostjo od 1. novembra 1938 in je s tem novim pravilnikom 75% ugodeno zahtevam organizacije. Na podlagi novega pravilnika bodo prizadeti nameščenci OUZD razliko med prejšnjo in novo plačo dobili že s 1. decembrom t. l. in je to zanje najlepše Miklavžev darilo, ki ga jim poklanja organizacija.

Zahteve organizacije, ki jih je na merodajnih mestih stavila, so bile vedno pravične! Uspeh, ki ga je izvajala organizacija, je za njo časten!

Delavec, varuj se pred ljudsko fronto koristolovcev in agentov kominterne.

Če boš volil Mačka boš prišel na psa.

GOSPODARSTVO

3054 INDUSTRIJ IMAMO V DRŽAVI

Po statistiki ministrstva trgovine in industrije je bilo v vsej državi dne 31. decembra 1937 3054 industrijskih podjetij, od tega največ v donavski banovini: 699, v Belgradu 661, v savski 609 in v Sloveniji 403. Če pa vzamemo relativne številke, potem je razvidno, da je bila industrializacija na najvišji stopnji v Sloveniji.

Če pogledamo industrijska podjetja po strokah, vidimo, da je najbolj zastopana kmetijska industrija ter industrija hranil, kar je z ozirom na kmetijski značaj države razumljivo. Takih podjetij je 884, sledi lesna industrija s 403 podjetji, tekstilna s 399, stavbna s 369 in električna industrija z 234 podjetji.

Produksijska vrednost vse jugoslovanske industrije znaša nad 14,5 milijarde dinarjev. Po posameznih strokah se razdeli produktivna vrednost takole: hranilni 4210, tekstilna 2230, lesna 1690, rudarstvo in plavžarstvo 1560, železo in kovine 1500, usnje in guma 1020, kemična 960, stavbni material 430, električna energija in elektrotehnika 410, alkoholna 240, papirna in celulozna 180, steklarska industrija 90 milijonov dinarjev.

Z industrijsko statistiko v naši državi je težko, ker imamo prve podatke šele iz leta 1935. Za nazaj je na razpolago vedno manj podatkov. Iz te dni objavljenih pregledov je razvidno, da smo imeli leta 1918 in 1935 naslednja industrijska podjetja:

	1918	1935
število podjetij	1.527	3.050
zaposleno delavstvo	191.656	336.310
glavnica	11.898 milij.	18.845
konjskih sil	544.128	44.832

DROBNE DOMAČE

Nov betonski most bo te dni dogotovljen pri Jurovcu na Dravskem polju čez Polskavo. Most je železobetonski in velja skoraj 600.000 dinarjev. Hkrati se je nekoliko preložila cesta, da se odstrani nepregledni in zamudni ovinek. Čim bodo vsa dela gotova, se stari leseni most podre.

Pojenjanje slinavke in parkljevke v Mariboru. Ker se od 9. novembra ni vpeljal v Mariboru noben nov primer slinavke in parkljevke, je magistrat zopet razveljavil vse varnostne ukrepe zoper razširjanje te nevarne živinske kuge.

Socialistično gospodarstvo ob 40 letnici »Delavske pekarne«. Socialni demokrati v Mariboru so bili dalje časa precej močni po številu in tudi po svojih podjetjih, katera so bila molzne krave za njihove voditelje. Zadnja socialistična molzna krava je presušila te dni in je bila prodana na dražbi. Leta 1898 je socialistična organizacija v Mariboru ustanovila dobro idočo zadrugo »Delavska pekarna«. Ravno za 40 letnico obstoja je bila zadruga prodana na dražbi.

Orožniku izplačana nagrada. Precej časa je ogrožal v letošnjem poletju Pohorje pobegli kaznenec Črepinko, katerega je ustrelil ob priliki vlamljanja pri Mariborski koči 2. avgusta orožnik. Orožniškemu kaplarju Sabitu Becoviću je bila za njegov neustrašen nastop napram tolovaju te dni nakazana nagrada 3.000 din.

Kolonija barakarjev v Mariboru pogorela. Eno izmed največjih socialnih del, kar jih je bilo dosedaj v Mariboru izvršenih, je brez dvoma preselitev prebivalcev vagonov in barak v človeka dostojna stanovanja v novi občinski hiši. Te dni so preselili zadnje stanovalce iz te kolonije, zastrupili vso golazen, miši in podgane z zastrupljenim mesom, nato pa so okrog 80 vagonov in 3 barake temeljito prepočili s katranom in jih nato zažgali. Žal niso mogli uporabiti tega lesa za kurivo, ker je obstojala nevarnost, da se zanese v mesto in novo občinsko stanovanjsko hišo stenice in druga golazen. Zato je bilo najbolje, da so vse skupaj zažgali. Pohištvo, obleko in razne druge predmete bivših stanovalcev so temeljito razkužili, preden so jim dovolili selitev v stanovanjsko hišo.

BELEZKE

O MAČKU IN REPU.

Mačka bodo imeli 12. decembra vsi ti, ki so se Mačku obesili na rep. Maček sam pa, ki ima devet hudičev v repu, kakor pravi ljudska govornica, bo ostal brez repa in brez hudičev, ker se mu bo odtrgal od težke teže stotin, ki na njem sedaj vise.

LEŠČERBE MRKNEJO 11. DECEMBRA.

Popoln mrk viden po celi Jugoslaviji od 6. ure zvečer dalje nastopi za zmeraj za nekaj stotin zvezd, pardon »leščerb«, ki so o sebi mislile do tega dne, da so zlati sonce. Mrknila bodo vsa ozvezdja Kramer-Pucelj, Stanovnik-Brecelj, Mravlje-Kores-Stanko. Radi večnega mrka teh opozicij bo poginil tudi ves Kramerjev unitarizem, patent-nacionalizem, laži-demokratizem, še — boljše vizem in vsa sorodna drhal v naši deželi in narod na njej bo brez leščerb ostal.

ANGELA JE STARA, BO NAJBREŽ TUD GARALA

s svojo knjigo »Spol in usoda«.

Angela Vodetova namreč. Za skupinske paritvene zakone se zavzema. Angela je očitno stara, predpotopno stara, da pogreva staro marksistično, od vseh zavrženo in obsojeno propagando za skupinski paritveni zakon. Angela pa mora biti tudi grda, tako grda, kakor je vsaka cunja, ki je slehernemu rada za podnožek, da si vanjo čevlje briše. Pošten moški na ženo s skupinskimi nagoni še ne pljune ne. Stran povedla in mirno gre, ker mu rože s takim duhom kot ga Angela širi v svoji brošuri »Spol in usoda« od daleč smrde.

KAJ PA ZDAJ, KO SO SE RAZMERE SPREMEILE...

Naša framaconerija je po svojih glasilih naš pokret za stanovsko družbo kar po prekm sodu obsodila na smrt. Isto sta »Jutro« in »Slovenski Narod« napovedovala enakemu gibanju na Slovaškem. Za Češko sta sodbo odložila na poznejši čas, ker je takrat še oblačil nad to nesrečno deželo »velem« Beneš. Sedaj pa je framacon Beneš šel, za njim je pa prišel mož čisto drugačnega kova. Prva pot novega predsednika je bila cerkev, prva izjava je bila za krščansko usmerjenost vsega narodnega življenja. Istočasno pa se množe glasovi, ki hočejo ureditev države na stanovski podlagi. Vprašanje je le, če bosta »Jutro« in »Slov. Narod« to dovolila, ko so se razmere tako presneto spremenile.

JAVEN ODGOVOR.

»Delavska pravica« stavlja na naš list javno vprašanje in hoče, da naj kar pomensko navedemo vse one, ki so se rešili iz potapljačice ladje JSZ še pred njenim popolnim brodolomom. Gospodje redarji JSZ, kar okrog sebe pogledajte in vsaj za hip poslušajte, kaj govorijo stari člani, pa boste videli, da mi nismo lagali. Ali Vam slučaj Slovenska Bistrica, ali prestop enega vaših nekdanjih najboljših sodelavcev v ZZZD tov. Petra Rozmana tudi ni resnica? Bodite prepričani, da s tem še ni končana vrsta prestopov. V odgovor vam pa rečemo: Čez leto dni boste pregledovali vašo kartoteko in s kislimi obrazi šli svojo, na same »generale« skraćeno armado. Naš odgovor bo naša popolna zmaga nad vsemi socializmi, vaš nujen delež z njimi pa vaš popoln poraz.

TO SO ŠLAGERJI NAŠE OPOZICIJE: z njimi zmagala ne bo.

Volimo Kramerja, saj je njegova Orjuna ubila Fakina.

Volimo Mačka, saj nas hoče pohrvatiti. Volimo proti narodu — bomo vsaj janičarji.

Volimo Živkovića, saj je prijatelj pesti. Volimo Jeftića dezertarja, dezertarji naroda.

Volimo Stanovnika, saj zna reševati zase najboljše stanovanjsko in vse socialno vraščanje.

Volimo Breclja, ker v starosti zmešalo se mu je.

Volimo v njihovi družbi vse, ker pod Korošcem kot očetom predobro nam je.

Jeftić, Živković, Maček so Slovencem edino poročstvo za to, da nam nikoli več dobro ne bo.

DVEH POGREŠAMO
na Mačkovi listi: Puniša
Račića, morilca pokojne-
ga voditelja Hrvatov in
Fakina, trboveljske žrtve
Kramerjeve Orjune. Vse
drugo, kar je na svetu
mogoče združiti, je na tej
listi združeno.

Zapisana pravica

NEZGODNA RENTA
RUDARSKO-TOPILNIŠKIH DELAVCEV

Če je zavarovanec popolnoma nesposoben za delo, znaša nezgodna renta dokler traja nesposobnost, kot popolna odškodnina toliko, kolikor znaša zavarovani kategorijski zaslužek poškodovanega člana.

Če je sposobnost poškodovanega člana za delo deloma zmanjšana, mu pripada za čas, dokler traja zmanjšana delovna sposobnost, tisti del popolne nezgodne rente, ki sorazmerno ustreza zgubljeni sposobnosti za delo. Do take delne odškodnine pa ima poškodovanec pravico samo, če se je zmanjšala njegova sposobnost za delo za več ko 10%.

Če zadene zavarovanega člana, ki uživa delno nezgodno rento, nova nezgoda, je treba odrediti odškodnino na podstavi vseh posledic nezgod in po zaslužku, ki se je vzel za osnovo odmeri prve nezgodne

rente, če pa je bil poškodovanec kategorijski zaslužek ob času poslednje nezgode višji, po tem višjem zaslužku.

Če je postal poškodovan član zaradi nezgode ne samo za delo nesposoben, marveč je tako tudi onemogel, da mu je treba stalen oskrbe in strežbe, se mu mora nezgodna renta za čas, dokler traja onemoglost, zvišati za največ eno tretjino njegovega kategorijskega zaslužka.

Članu z več kot za 10% zmanjšano sposobnostjo zaradi posledic poškodbe pri delu, ki nadaljuje delo pri rudniških podjetjih v istem ali višjem svojstvu od tistega, v katerem je bil ob času onesposobitve, se ne daje nezgodna renta v času, dokler dela; če je pa zaposlen v nižjem svojstvu, dobiva od nezgodne rente razliko med njegovim sedanjim zaslužkom, ki ga prejema člani v svojstvu, v katerem je bil on ob času onesposobitve.

SONCE IN SENCE DOMA IN DRUGOD

Doma

Tajna oddajna radijska postaja za politično propagando odkrita v Ljubljani.

Ljubljanska policija je te dni izvedla preiskavo v stanovanju »Jutrovega« urednika Čora Škodlarja, ker je ugotovila, da je neka skupina ljudi v tem stanovanju uredila tajno radijsko oddajno in sprejemno postajo. Stanovanje je v hiši Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti števil. 34 na vrhu. Tajna oddajna postaja je delovala nekaj dni. Prve oddaje so bile zgolj tehnično poskusnega značaja. Ker je postaja oddajala z energijo, da jo je bilo moči slišati po vsej Evropi, so jo seveda ujeli tudi ljubljanski poslušalci radija in med njimi oblast. Sprva so mislili, da gre za poskus kakega amaterja, toda po začetnih oddajah je nova postaja pokazala pravo barvo. Začela je s silovito politično gonjo proti sedanji vladi in sedanjemu redu v državi, napadala predsednika dr. Stojadinovića, dr. Korošca in politiko sedanje vlade ter širila izmišljene, zlobne vesti o vladnem delu in o osebnostih v sedanji vladi. Iz tega je bil očitno razviden namen, da je postaja urejena nalašč za volitve in naj služi za propagando določeni politični skupini. S pomočjo najmodernejših tehničnih naprav je policija takoj našla mesto, kjer je bila montirana tajna postaja.

V sredo zvečer so policijski organi obkolili omenjeno hišo na Miklošičevi cesti. Ker jim v stanovanju »Jutrovega« urednika Škodlarja niso hoteli odpreti, so morali v stanovanje vlomiti in so dobili oddajalce in flagrantni. Dva izmed njih sta pobegnila, pač pa so policijski organi prijeli mestnega uradnika Rudolfa Marinčiča, podstarosta viškega Sokola na Viču, ki je pri tej politični oddajni postaji imel vlogo napovedovalca. V trenutku, ko je v omenjeno stanovanje prišla policija, je bila postaja popolnoma pripravljena za oddajanje in ni bilo moči izgovarjati se, da bi šlo za poskuse kakih amaterjev. Oblasti so uvedle obširno preiskavo, ki naj ugotovi, kdo je dal pobudo in denar za to skrivno oddajno postajo in pa, kdo je dooločal ta spored ter skrbel za oddajno besedilo.

V zvezi s tem odkritjem krožijo po Ljubljani najrazličnejše govorice. Tako se sliši, da sta v zvezi s tem dogodkom pobegnila »Jutrova« urednika g. Seunig in Škodlar ter vodilni član »Jutrovega« konzorcija g. Brezigar. Govore tudi, da sta v zvezi s tem dogodkom takoj v sredo odpotovala v Beograd glavni tajnik JNS dr. Kramer in senator Ivan Pucelj.

Zadeva je resnega značaja, ker gre pri tej oddajni postaji ne le za navaden prestop zakonitih določil o izdelovanju in obratovanju radijskih oddajnikov, marveč tudi za nezakonito agitacijo proti voditeljem države in za motenje prijateljskega razmerja med nami in sosednimi državami. Ugotovljeno je namreč, da se je ta tajna postaja predstavila kot nemška kratkovalovna postaja iz Celovca z znamenjem: »Achtung, Achtung, hier spricht deutscher Kurzwellensender Klagenfurt D. 4 F, A Welle 48,5 Meter!«

Napadi na vlado in na njeno delo, naj bi po volji organizatorjev te postaje šli na račun sosedne države, kar je seveda vsega obsojanja vredno, zlasti v današnjih časih, ko si vlada dr. Stojadinovića z vsemi silami prizadeva ohraniti Jugoslaviji mir in prijateljstvo z vsemi sosedami.

AMNESTIJA ZA 1. DECEMBER

Za 1. december je bila izdana amnestija in pomilostitev, ki vsebuje sledeče določbe:

Amnestirani so vsi tiskovni pregreški in prestopki po zakonu o gozdovih in sicer

brez ozira na to, ali se je sodno postopanje že začelo ali ne in ali je bilo skončano ali ne.

Osebam, ki so bile ob izidu amnestije pravomočno obsojene na kazen, ki ni bila večja od 12 mesecev ali 5000 din, se odpustča neodsedeni oziroma neplačani ostanek kazni pod pogojem, da pomilostenelec v bodočih 3 letih ne zagreši nobenega zločina in nobenega prestopka ali prekrška iz kriminalnega pravnika. Od te pomilostitve so izvzeti tisti, ki so bili obsojeni zaradi žalitve in klevet. Kazni, ki se odpustčajo, morajo biti pravomočne, to se pravi, da ni v teku nikakršna pritožba.

Delno se zmanjša kazen osebam, ki so bile pravomočno obsojene na večjo kazen od 12 mesecev.

Drugod

Francija

Daladier je izdal uradno sporočilo, da je splošna stavka, ki jo je proglasila splošna delavska zveza, v glavnem propadla. Od železničarjev je prišlo na delo 99%. V rudnikih je stavkalo komaj 10—30% delavcev, ostalih 70—90% pa je prišlo na delo, tako da obrati niso mnogo trpeli. Stavka se je posrečila le v težki industriji in v lukah, kjer je odstotek stavkajočih precej velik in je prišlo na delo le minimalno število delavcev.

Vlada je sestavila podatke o stavkajočih ter trdi, da se je udeležilo stavke vsega skupaj okrog dva milijona delavcev (od 5 milj. članov rdečih sindikatov), torej globoko izpod onega števila članov splošne delavske zveze, ki bi se morali stavke udeležiti. Vlada nadalje sporoča, da na železnici, tramvaju in pri avtobusnih podjetjih, prav tako pri podzemeljski železnici ni bilo nobenih posebnih ovir in se je promet gladko razvijal. Borza je bila odprta in je delala povsem normalno. Le tiskarski delavci so se udeležili stavke v večjem številu, tako da listi niso mogli iziti v popolnih izdajah. Člani krščanske zveze niso stavkali.

Ministrstvo za javna dela je poslalo izredno lepo zahvalo železničarjem, ki se niso dali zapeljati po brezvestnih hujšakih in so omogočili, da je ostal promet na oni višini, kot je bilo potrebno.

Vlada je izključila iz vseh uradnih organizacij in odpustila iz vseh državnih podjetij ter ustanov, ki so pod državnim nadzorstvom, vse voditelje levičarske glavne delavske zveze, ki so pripravljali zadnjo politično stavko. Tako je glavni tajnik levičarske delavske zveze in voditelj levičarskih strokovnih organizacij Jouhaux takoj izgubil mesto v upravnem svetu državne banke. Dalje ga je vlada odstavila kot zastopnika Francije v mednarodnem delovnem uradu pri Zvezi narodov, kjer je dobival plačo 300.000 švicarskih frankov na leto. Jouhaux je bil izključen takoj iz raznih drugih upravnih odborov državnih podjetij. Vsa ta mesta so rdečemu delavskemu voditelju, poleg trgovine z orožjem za rdečo barcelonsko vlado, nesla toliko, da je spadal poleg bivšega ministrskega predsednika Bluma med najbogatejše ljudi v Franciji.

Večina velikih letalskih, avtomobilskih in drugih tovarn v Parizu ter okolici je zaprla obrate ter odpustila delavstvo. Lastniki izjavljajo, da jih kolektivne pogodbe z delavstvom, sklenjene lani, ne vežejo več, ker so delavci začeli stavkati iz političnih razlogov, ne da bi bilo prej uvedeno poravnalno postopanje, kakor določajo pogodbe. Tako je zdaj v Parizu in okolici okrog pol milijona ljudi brez služba. Stroške za stavko, katero je zapovedala Moskva, nosijo, kakor vedno in povsod delavci, in sicer najsiromašnejši med njimi.

PO SVETU

Po vsem porazu, ki ga je doživela Českoslovaška radi framaconske politike Beneša, se je začela na novo urejevati in je bil izvoljen za novega predsednika republike g. Hacha, ki doslej ni bil politik, temveč vrhovni sodnik. Prvo njegovo delo po izvolitvi je bilo, da je zaprosil Boga za blagoslov in izjavil, da si bo ČSR odslej uredila svoje družbeno življenje na krščanskih temeljih.

Katoliška ljudska stranka zagovarja uvedbo korporativnega (stanovskega) sistema, ker smatra, da bi bilo nespametno, če ne bi potegnili logičnih posledic iz dejstva, da sta liberalizem in razredni boj odslej naprej mrtvi stvari.

Codreanu ubit. Romunska policija je izdala uradno poročilo, da je bil voditelj razpuščene »Železne garde« Codreanu, ki je bil obsojen na 10 let ječe, ubit, ker je hotel baje pobegniti pri prevozu v drugo kaznilnico. Codreanu se na pozive straže baje ni oziral, nakar je morala straža po predpisih ostro streljati. Pri prvem strelu je Codreanu padel. Bil je takoj mrtev. Z njim je bilo ubitih še 13 njegovih pristavev. Vest o žalostni usodi nekdanjega voditelja »Železne garde« se je z bliskovito naglico raznesla po prestolnici in izzvala javna razmotrivanja na ulicah in izzvala demonstracije. Ponekod je morala posredovati prometna policija, da je vzpostavila zopet red. Codreanu je imel v najvišjih krogih mnogo privrženec in vsi so občustvovali z njegovo usodo. Sedaj so aretirali še bivšega vojnega ministra, ki je tudi pristav »Železne garde«. Zadnji čas je bilo v Romuniji več atentatov na judovske sinagoge in prireditve kar dokazuje, da se je taroristično gibanje pod nekim tajnim vodstvom zopet zelo razpaslo. Policijske oblasti so te dni že odkrile obstoj iz »Železne garde« izvirajoče tajne organizacije, ki se je imenovala »Bataljoni smrti«.

Krožijo vesti, da stojijo dogodki v Romuniji pod vplivom migljava neke velsile, ki ne želi, da bi se v Romuniji preganjali judovski kapitalisti.

V Atenah se je začela konferenca generalnih štabov držav Balkanske zveze. Na čast udeležencev konference je priredil načelnik gen. štaba banke. V zdravici je naglasil, da združujejo sicer Balkansko zvezo ideje miru, bratstva in napredka, da pa morejo te ideje trajati samo, če slove na trdnih temeljih mednarodne varnosti. V zahvalni zdravici pa je dejal načelnik turškega gen. štaba, da se na Balkanu vse bolj kaže težnja, da se mir utrdi in postopoma mirno rešijo vsa vprašanja. Položaj v mednarodni politiki pa nalaga balkanskim narodom dolžnosti, da so vsak dan bolj pripravljeni, da lahko z vsemi silami zagotove svoje pravice.

Slovaško notranje ministrstvo pripravlja ustanovitev koncentracijskih taborišč. Prvo taborišče bo v Ilavi.

Brezposelnost v Angliji raste. Po stanju od 12. septembra t.l. je bilo na Angliji 1.700.000 brezposelnih delavcev; to je za 39% več kakor v avgustu.

Snežni viharji, ostra zima. Poveljnik ruskega ledolomilca »Sedova« je javil, da je ladja obtičala v ledenih kleščah, pa je nevarnost, da posadka pomrje od lakote. Mimo tega se zbirajo okrog ladje severni medvedi.

Iz Novosibirskega so prišla poročila, da so morali mnogo ljudi prepeljati v bolnišnice, ker jih je zalotil sneg in mraz in so ozebli. Nastala je lakota, ker ljudje ne morejo po živeti in ne na delo.

Mussolini obišče London. Ze zdaj proučujejo v Rimu možnost Mussolinijevega obiska v Londonu. Mussolini naj bi obiskal London takoj po Chamberlainovem obisku v Rimu. Mussolinija bi spremljal zunanji minister grof Ciano.

Zračna oborožitev Združenih ameriških držav. Ameriški minister za letalstvo je potrdil pogodbo za dobavo 8500 letal. — Skupna vsota za nabavo teh letal znaša 650 milijonov dolarjev. Celoten kredit, ki bo potreben za okrepitev ameriškega letalskega brodogoja, znaša poldrugo milijardo dolarjev, ker bo treba urediti zaradi povečanja letalskih sil številna letališča, izvežbati pa bo treba tudi veliko število novih letalcev. Ko bo letalsko brodogojstvo okrepjeno z novimi aparati, bo ameriška vojska dobila veliko množino novih tankov, protiletalskih topov, plinskih mask, topov proti tankom in drugega vojnega materijala.

Tretjič trojčki. Žena železniškega zastavljence Groenvalda iz Kapskega mesta v južni Afriki je že tretjič povila trojčke. Poročila se je 1. 1926 in je rodila doslej 14 otrok, od teh jih živi 8. Trije otroci so se rodili kot poedinci, dva dvojčka, devet pa kot trojčki.

List izdaja za konzorcij: Preželj Francé, Ljubljana. — Urejuje: Križman Andrej, Tunjice. — Za uredništvo odgovarja: Pirih Milko, Ljubljana. — Za Misijsko tiskarno: Al. Trontelj, Groblje.